

คำนำ

ทุกศาสนาในโลกมีจุดมุ่งหมายตรงกันคือสอนให้คนเป็นคนดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อพิจารณาหลักการทั้งสองอย่างแล้ว และนำไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทุกชีวิตจะมีแต่ความสุขที่แท้จริง

เนื้อหาของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะเป็นหลักการเบื้องต้นที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะและวัยของผู้เรียน แต่จะเป็นพื้นฐานสำคัญให้นักเรียนได้เรียนรู้ทำความเข้าใจในระดับที่สูงขึ้น

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยให้หนังสือเล่มนี้สำเร็จ อาทิ ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ่มจันทร์ นายไพฑูรย์ อินทร์เนตร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนแจ่มจันทร์ เพื่อนครูโรงเรียนแจ่มจันทร์ และนักการภารโรงทุกคน รวมทั้งนักเรียนที่เรียนวิชานี้ทุกคน

ลงชื่อ

(นายไพเราะ รักเสน่ห์)

ตำแหน่งครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนแจ่มจันทร์

คำนิยม

ศาสนาเป็นเรื่องของความเชื่อของบุคคลส่วนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องของหลักการดำเนินชีวิตประจำวันให้มีความสุขของคน ครูไพเราะ รักเสน่ห์ สามารถเรียบเรียงเชื่อมโยงทั้ง ๒ เรื่องเข้าด้วยกันด้วยการใช้ภาษาประกอบภาษาให้นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนแจ่มจันทร์ สามารถอ่านและทำความเข้าใจได้ด้วยตัวเอง ถือเป็นความสามารถที่น่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง ขอให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ในการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในอนาคต

ลงชื่อ

(นายบุญสืบ จินตนาการ)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนแจ่มจันทร์

คำนิยม

ขอชมเชยในความตั้งใจ และความพยายามของครูไพเราะ รักเสน่ห์ ที่ได้นำหลักคำสอนที่สำคัญของศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม มาเปรียบเทียบกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้นักเรียนที่นับถือศาสนาที่แตกต่างกัน สามารถเข้าใจและได้ประโยชน์จากหลักคำสอนในศาสนาที่ตนนับถือกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

หวังเป็นอย่างยิ่งว่านักเรียนทุกคนจะมีความเข้าใจและยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคตข้างหน้า

ลงชื่อ

(นางสาวพิมล แจ่มแจ้ง)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนแจ่มจันทร์

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสนาพุทธ

๒

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสนาคริสต์

๙

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสนาอิสลาม

๑๒

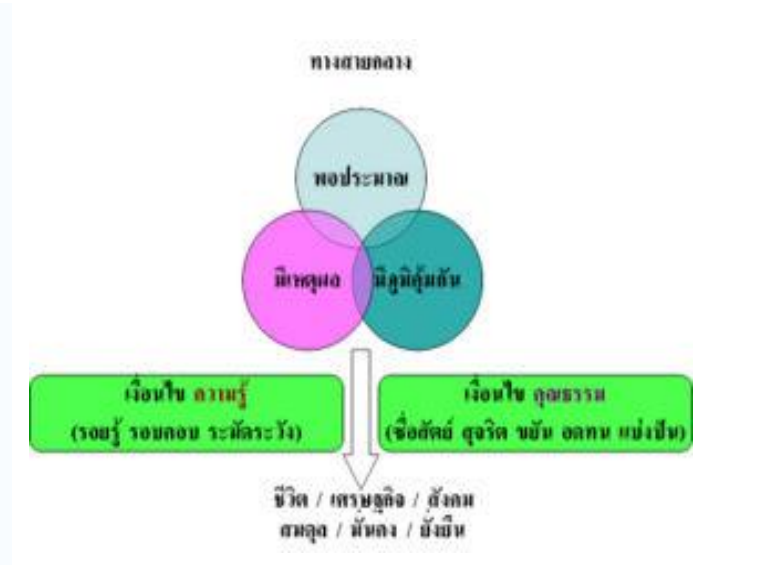
หลักธรรมที่สอดคล้องกัน ๓ ศาสนา

๑๘

บทนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 (ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540) เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขเศรษฐกิจของประเทศไทยให้ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในทางการเมืองของไทยแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสำคัญในการสถาปนาอำนาจนำด้านอุดมการณ์ โดยเฉพาะอุดมการณ์กษัตริย์นิยมในสังคมไทย ในฐานะ "กษัตริย์นักพัฒนา" ซึ่งส่งผลต่อการเติบโตของอุดมการณ์เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุดมการณ์วัฒนธรรมชุมชน ที่ถูกเสนอมาก่อนหน้าโดยองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนหนึ่งตั้งแต่พุทธทศวรรษ 2520 ก็ได้ช่วยให้อุดมการณ์เศรษฐกิจพอเพียงขยายครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ของสังคม

แผนภาพแสดงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสนาพุทธ

พุทธธรรมกับเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีแนวพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง (Self - Sufficiency Economy) ซึ่งมีฐานมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่สอนในเรื่องการพึ่งตน อตตาทิ อตตโน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งของตน เศรษฐกิจพอเพียงสอนเรื่องการพึ่งตนเอง สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันเป็นเพราะไม่รู้จักพอเพียงคือ

๑. ไม่รู้จักพึ่งตนเอง ไปกู้เงินต่างประเทศมากเกินไป
๒. ไม่รู้จักคำว่าพอใจตามมี ยินดีตามได้ คือไม่สันโดษ ตามหลัก

พระพุทธศาสนา

๓. ไม่รู้จักคำว่าพอดีคือมัตตัญญูตา หรือทางสายกลาง

มัชฌิมาปฏิปทา

เศรษฐกิจพอเพียงมีฐานมาจากภูมิปัญญา ทางพุทธศาสนาคือ

๑. อตตาทิ อตตโน นาโถ การพึ่งตนเอง พยายามใช้ทรัพยากรในประเทศของเราเอง
๒. รู้จักคำว่าพอเพียง คือ พอใจตามมี ยินดีตามได้ ตามหลักสันโดษ

๓. รู้จักคำว่าพอดี มัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางสายกลาง โดยให้มีความสุขกายและสุขใจไปด้วยกัน

เศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายกว้างๆ ดังนี้

- เศรษฐกิจพอเพียงในเชิงปรัชญา คือ การดำเนินชีวิตทางสายกลาง
- เศรษฐกิจพอเพียงในเชิงเศรษฐกิจ คือการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเองเป็นหลัก
- เศรษฐกิจพอเพียงในเชิงวัฒนธรรม คือการนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต

หลักในการดำเนินชีวิต

ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

การเพาะปลูกพืชสวนครัวเพื่อการบริโภค

ความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น

จะต้องมีเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวนั้นๆอย่างรอบคอบ

อบรมศึกษาวิชาการ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

การรวมกลุ่มกันออมทรัพย์ในระดับหมู่บ้าน

เงื่อนไขความรู้ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มาใช้ในการเกษตร

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสนาคริสต์

คริสต์ธรรมกับเศรษฐกิจพอเพียง

ในพระคัมภีร์.....

เรามักเห็นถ้อยคำหรือประโยคเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่หากได้พิจารณาอย่างละเอียดลึกซึ้งเราจะพบว่าคำสั่งสอนและการปฏิบัติตนของพระเยซูสามารถนำมาเทียบเคียงกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างกลมกลืนทีเดียว

หลักคำสอนของศาสนาคริสต์คือความรักบริสุทธิ์ต่อเพื่อนมนุษย์ ความรักตามหลักศาสนาคริสต์บ่งชี้ให้เห็นว่า "พระเจ้าคือความรัก" และความรักต่อพระเจ้า

ยังไม่เพียงพอ ความรักต้องมองเห็นจากการรักเพื่อนบ้านด้วย "หากมีผู้ใดกล่าวว่า ข้าพเจ้ารักพระเจ้าแต่จงเกลียดชังพี่น้องของตนผู้นั้นก็เป็นคนโกหก เพราะผู้ที่ไม่รักพี่น้องผู้ที่เขามองเห็นได้ก็ไม่สามารถรักพระเจ้าผู้ที่เขามองไม่เห็น" ความรักต่อเพื่อนมนุษย์เป็นความรักที่ได้รับการหล่อเลี้ยงจากการสัมผัสชีวิตของ

พระเจ้า ความรักจึงต้องนำไปปฏิบัติความรักถูกนำมาเป็นมาตรฐานในการตัดสิน (ในวันพิพากษา)เกี่ยวกับชีวิตของแต่ละคนว่าเป็นคนดีหรือชั่ว ดังตัวอย่างที่พระเยซูสอนให้ปฏิบัติดีต่อคนหิวโหย คนกระหายน้ำ คนแปลกหน้า คนไร้เครื่องนุ่งห่ม คนป่วย และคนที่ถูกจองจำว่า "ท่านปฏิบัติกับพี่น้องต่ำต้อยที่สุดของเราเช่นไร ท่านก็ปฏิบัติต่อตัวเราเอง" ความรักจึงนำมาเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงได้เช่นกันความรัก จึงต้องออกสู่ภาคปฏิบัติ คือ การให้ และการแบ่งปัน เมื่อสังคมมีการแบ่งปันจะทำให้สังคมนั้นเป็นสังคมแห่งทางสายกลางมีของเป็นกงกลาง มีการประพฤติปฏิบัติที่เป็นกลาง กล่าวคือ สังคมนั้นจะไม่ใช่เป็นความรักที่เข้าปะปนกับสังคมแบบสุดโต่ง ในปัจจุบัน คือ

- มีคนรวยที่สุด และคนจนที่สุด
- มีคนฉลาดที่สุด และมีคนโง่ที่สุด
- มีคนดีที่สุด และคนเลวที่สุด

ความรัก ทำให้เกิดการแบ่งปัน แก้ปัญหาสังคมแบบสุดโต่ง คือ

- ไม่มีคนรวย ไม่มีคนจน
- ไม่มีคนฉลาด ไม่มีคนโง่
- ไม่มีคนดี ไม่มีคนเลว

ความรัก ทำให้เกิดความพอดี เพราะสังคมนั้น คนกลุ่มนั้นจะไม่มีใครสักคนขัดสน เพราะ "กลุ่มผู้มีความเชื่อ ดำเนินชีวิตเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่คิดว่าสิ่งที่ตนมีเป็นกรรมสิทธิ์ของตนแต่ทุกสิ่งเป็นของส่วนรวม"

ความรัก

- **ทำให้เกิดความพอประมาณ** รับรู้ถึงความพอประมาณ ซึ่งได้มาและการให้ไปของสิ่งของเงินทอง
- **ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างมีเหตุผล** รับรู้ด้วยความเข้าใจและออกไปสู่การปฏิบัติจริงในสังคม
- **ทำให้เกิดมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** รับรู้ถึงคุณค่าที่กระทำและไม่หวังผลตอบแทน

เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) ความรู้ถึงคุณค่าและรอบคอบต่อการใช้จ่ายของเงินทอง หรือการจัดการด้านเศรษฐกิจ คือ เน้นสมบัติในจิตใจดังเช่นคำกล่าวที่ว่า "ท่านทั้งหลายจงอย่าสะสมทรัพย์บนแผ่นดินนี้เลย แต่จงสะสมทรัพย์สมบัติในสวรรค์"

"ทรัพย์สมบัติของท่านอยู่ที่ใด ใจของท่านก็อยู่ที่นั่นด้วย"

เงื่อนไขคุณธรรม (ชื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน สติปัญญา แบ่งปัน)

คุณธรรมของการแบ่งปันเน้นที่สมบัติทางจิตใจ จะเกิดได้โดยกระทำแบบมิได้หวังผล หรือ ให้คนชมดังเช่นคำกล่าวที่ว่า...

"เมื่อท่านให้ทาน อย่าให้มีมือซ้ายของท่านรู้ว่ามือขวากำลังทำสิ่งใด" เป็นพื้นฐานของการจัดการเรื่องเศรษฐกิจได้

"ความรัก นำสู่ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่ดี และความดีที่สมดุลงามั่นคง-ยั่งยืน"

ความรักของศาสนาคริสต์จึงมิใช่เรื่องนามธรรมที่เป็นเพียงคำสอนในศาสนาเท่านั้น แต่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพของคน และสังคมสามารถขับเคลื่อนเชื่อมโยงสถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนามีผลทำให้การดำเนินชีวิตที่ดี เศรษฐกิจที่ดี สังคมที่ดี และสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งประเด็นดังกล่าวมิใช่จะดีครบครันเท่านั้น แต่จะเป็นความดีที่ครบครันที่เกิดสมดุลงามั่นคงและยั่งยืนนานตลอดไป

หลักในการดำเนินชีวิต

พระเยซูคริสต์ทรงสั่งสอนหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิตของชาวคริสต์ไว้ดังนี้

๑. **อุดมคติ** คือจุดประสงค์สูงสุดของชาวคริสต์คือการเข้าไปมีชีวิตร่วมกับพระเจ้า
๒. **มรรค** คือ วิธีการปฏิบัติเพื่อให้เข้าสู่ขั้นอุดมคติ คือการสวดมนต์ภาวนา
๓. **อุปกรณ์** คือ เครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติตามมรรคเป็นไปอย่างสะดวก คือ การหาความรู้ต่าง ๆ จากพระคัมภีร์ การขอความช่วยเหลือจากนักบุญ และเพื่อนมนุษย์
๔. **อุตตมภาวะ** คือ การบรรลุภาวะสูงสุดตามคำสอนของคริสต์ศาสนา คือ การมีชีวิตอยู่กับพระเจ้าบนสวรรค์หลังจากตายแล้ว

*ที่มา บาทหลวงไพศาล อานามวัฒน์สภาประมุขแห่งบาทหลวง โรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางศาสนาอิสลาม

อิสลามกับเศรษฐกิจพอเพียง

ศาสนาอิสลามได้สอนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นเวลา 1428 ปีมาแล้ว ดังที่อัลเลาะห์ ตรัสว่า อย่าให้มือของเจ้าถูกตรึงอยู่ที่คอของเจ้า และอย่าแบมันจนหมดสิ้น มิฉะนั้นเจ้าจะกลายเป็นผู้ถูกประณามเศร้าโศกเสียใจ โองการข้างต้น สอนให้มนุษย์ อย่าได้เป็นคนที่ยากจนและฟุ่มเฟือย สูญเสีย เพราะจะทำให้หมดเนื้อหมดตัวและเสียใจในภายหลัง โดยให้มีความพอดี พอประมาณในการใช้จ่าย ไม่ตระหนี่จนเกินไปเพราะการตระหนี่จนเกินไปนั้นคือการปิดกั้นความสุขที่ตนพึงได้ และเป็นการปิดกั้นสิทธิทางกายที่กายพึงได้รับ และไม่ใช้จ่ายจนเกินความพอดี จนเกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น นี่คือหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่อิสลามสอนไว้

และยังตรัสว่า ลูกหลานของอาดัมเอ๋ย! จงเอาเครื่องประดับกายของพวกเจ้า ณ ทุกมัสยิด และจงกินและจงดื่ม และจงอย่าฟุ่มเฟือย แท้จริงพระองค์ไม่ชอบบรรดาผู้ที่ฟุ่มเฟือย ความพอเพียงไม่ได้มีความหมายทางเศรษฐกิจเท่านั้นแต่ความพอเพียงคือสิ่งที่เราทำแล้วมีความสุขโดยไม่มากจนเกิดผลเสียหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ...

ท่านนบีมุฮัมมัด กล่าวว่า ผู้ที่ได้รับการชี้นำสู่อัลอิสลามนั้น ได้รับความสำเร็จ โดยที่การดำรงชีวิตของเขานั้น เป็นเศรษฐกิจพอเพียง และเขาพอใจด้วยสิ่งนั้น

ความผาสุกจะได้แก่ผู้ที่ได้รับการชี้นำสู่อัลอิสลาม โดยที่ การดำรงชีวิตของเขานั้น เป็นเศรษฐกิจพอเพียง และเขาพอใจด้วยสิ่งนั้น

หลักเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่เป็นอัมตะ สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุกยุคทุกสมัย

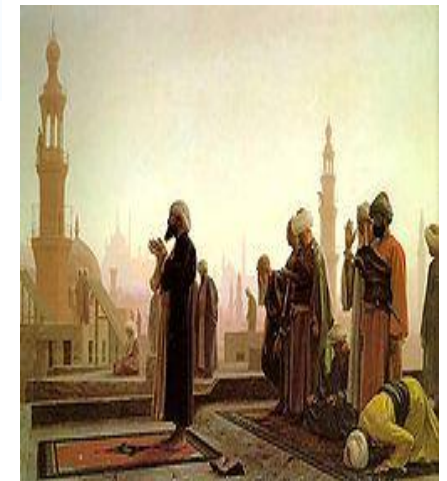
หลักในการดำเนินชีวิต

แนวทางการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับหลักศาสนา

ความพอประมาณ

๑. มีการออมและใช้จ่ายอย่างเหมาะสม โดยการแบ่งรายรับออกเป็นสัดส่วน

๒. บริหารพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแบ่งเป็นที่เก็บน้ำ พื้นที่สวน ที่อยู่อาศัย และเลี้ยงสัตว์ และพืชผักสวนครัว

ความมีเหตุมีผล ไม่หลงใหลไปตามแฟชั่นนิยม ที่ใช้ศาสนาเป็นเพียง ศิลปกรรมและพิธีกรรมเท่านั้น แต่ได้ใช้ศาสนาเป็นฐานในการดำเนินชีวิต

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

๑. การปฏิบัติตามหลักศาสนาที่จะคุ้มกันไม่ให้ตนเองปฏิบัติในสิ่งต้องห้ามเช่นลักทรัพย์ ดื่มสุรา ลักขโมย
๒. การออมทรัพย์ ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการตัดสินใจวางแผนการดำเนินชีวิต

เงื่อนไขความรู้ มีการแสวงหาความรู้ทั้งในและนอกระบบเพื่อเสริมสร้าง วิทยฐานะของตนเองในหน้าที่การงานและเป็นการพัฒนาตนเอง พร้อม การอบรมสัมมนาของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง

เงื่อนไขคุณธรรม ใช้หลักธรรมทางศาสนาซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ของมุสลิม เรียกว่า "ฟัรดูอีน" พร้อมการฟังรายการธรรมะที่จัดรายการทาง สถานีวิทยุกระจายเสียง และอ่านหนังสือเพิ่มเติมตลอดเวลาโดยมีความ เลื่อมใสและศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด ได้แก่

๑. การปฏิบัติศาสนกิจการละหมาด
๒. การบริจาคช่วยเหลือผู้อื่นทั้งเงินสิ่งของ และทรัพย์สินอื่น ๆ ตามหลักการของ ศาสนาชะกาต(ทานบั้งคับ)และการบริจาคตามอัธยาศัยเป็นประจำ
๓. ปฏิบัติตามแนวคิดและปรัชญาของศาสนาอิสลาม เช่น การสร้างสำนึกความเป็น ชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม เป็นต้น
๔. หลักความโปร่งใสหรือความซื่อสัตย์
๕. หลักความเป็นธรรมหรือความยุติธรรม ซึ่งตรงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงที่เน้นเรื่องการใช้เหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ หรือการเอาเปรียบคนอื่น ๆ
๖. หลักความประหยัด โดยความประหยัดอยู่กึ่งกลางของความตระหนี่และ ความฟุ่มเฟือย เวลาจะใช้จ่ายก็มีการพิจารณาระหว่างความต้องการกับความจำเป็น
๗. หลักประสิทธิภาพ ซึ่งได้นำมาใช้เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานและการ ดำเนินชีวิต ความสำเร็จในการทำงานเป็นการสร้างความเชื่อถือ เชื่อมือ เชื่อใจ เป็น ภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต
๘. หลักการเรียนรู้ ซึ่งศาสนาส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตพร้อมกับการถ่ายทอด ความรู้ไปยังผู้อื่น

ตัวอย่างหมู่บ้านพี่น้องมุสลิม

บ้านหัวฝายมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยว และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีการมองด้านคุณค่ามากกว่าที่จะมองเพียงด้านมูลค่า ครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้ มีการเกื้อกูลกันภายในชุมชน ทำให้ เกิดความสามัคคีในชุมชน สามารถรวมตัวกันเพื่อสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง มีความศรัทธา และปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนาอย่างเคร่งครัด แต่เนื่องจากสภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้สังคมเมืองและรูปแบบของวัฒนธรรมตะวันตกได้แพร่เข้ามาถึงสังคมชนบทมากขึ้น ทำให้สังคมชนบทหลายแห่ง รวมทั้งมุสลิมในบ้านหัวฝายเช่นกัน เริ่มมีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ต้องพึ่งพิงปัจจัยการดำรงชีพจากภายนอกชุมชนมากขึ้น ทำให้เกิดความไม่ยั่งยืนในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ดังนั้น การศึกษาวิถีชีวิตของมุสลิมในบ้านหัวฝาย ซึ่งมีศาสนาและวัฒนธรรมอิสลามเป็นแนวทางดำเนินชีวิตแล้วพิจารณาความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนามุสลิมในบ้านหัวฝาย เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ของกระแสในยุคโลกาภิวัตน์ มีเหตุมีผล มีความพอประมาณ และมี
ภูมิคุ้มกันที่ดี ในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตภายใต้เงื่อนไข
ของความรู้ ควบคู่กับคุณธรรม

มุสลิม ในบ้านหัวฝายมีความพอใจในบ้านที่ตนพักอาศัย เพราะเห็น
ว่าขนาดของบ้านมีความเหมาะสม

กับจำนวนสมาชิกในครอบครัว และ
สมกับฐานะของตนแล้ว อีกทั้งไม่มี
ความต้องการที่จะซื้อ

รถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์เพิ่ม
เนื่องจากเห็นว่าไม่จำเป็น ตลอดจน
มีการหาปัจจัยยังชีพด้วยตนเอง

และมีปรัชญาที่ดีในการประกอบ

อาชีพ ไม่తోแท้งกับความลำบากของตนมีการมองดูผู้ที่เขาต่ำต้อยกว่า
ยากไร้กว่า เพื่อให้ตนไม่తోแท้งและสิ้นหวังในชีวิต กลับเพิ่มความสำนึกใน
พระเมตตาที่พระองค์อัลเลาะห์ที่ไม่ทรงให้ตนลำบากเหมือนคน เหล่านั้น
ไม่ล้มตัว ไม่หลงตน ไม่โอ้อวดฐานะ ไม่ทับถมคนจนที่เขาต่ำต้อยกว่ามี
ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ทั้งเรื่องที่พักอาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวก
ไม่ฟุ้งเฟ้อหรืออยากได้ในสิ่งที่เกินความจำเป็น ในการประกอบอาชีพ
ของมุสลิมในบ้านหัวฝาย ไม่เหน็ดเหนื่อยเกินไป สามารถมีเวลาให้กับ

ครอบครัว ไม่ต้องจ้างคนงานมากเพื่อช่วยเหลืองาน มีการทำงานตามกำลังของ
ตนเอง และมีความสามารถชำระหนี้สินต่างๆ ได้อย่างสะดวกคล่องตัว อีกทั้งมี
ปรัชญาที่ดีในการประกอบอาชีพ ความซื่อสัตย์ สุจริต และน่าเชื่อถือ ตลอดจน
ทรัพยากรป่าไม้ส่วนหนึ่งยังอุดมสมบูรณ์สามารถเก็บหาเห็ดโคนจากป่าได้ และมี
น้ำบ่อจากภูเขาที่ชาวบ้านหัวฝายทั้งมุสลิมและพุทธศาสนิกชนสามารถนำมาใช้
อุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี

การมีภูมิคุ้มกัน

มุสลิม ในบ้านหัวฝายมีความศรัทธาต่อ
พระองค์อัลเลาะห์ มีความศรัทธาต่อคัมภีร์
และศาสดาต่างๆ มีความศรัทธาในโลกหน้า
มีความศรัทธาในลิขิตที่พระเจ้ากำหนดไว้
และมีความศรัทธาในทูตรับใช้ของพระเจ้า

กล่าวคือ มีความศรัทธาว่าอัลเลาะห์ เป็นพระเจ้าที่สร้างมนุษย์ และสิ่งต่าง ๆ
ทั้งหลายในจักรวาลนี้ โดยตนเกิดมาในโลกนี้แค่เพียงชั่วคราวเท่านั้น ดังนั้นในการคิด
และทำสิ่งต่างๆ จึงมีการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในโลกหน้าด้วย ต้องสร้างภูมิคุ้มกัน
ให้ตนเองด้วยการสร้างคุณดี ปฏิบัติตนตามที่ศาสนากำหนด และต้องใช้ชีวิตอย่าง
ไม่ประมาท สร้างสมแต่สิ่งที่ดี เพราะไม่รู้ว่าตนนั้นจะมีชีวิตอยู่ได้นานเท่าใด และ
ตายเมื่อไร ตลอดจนไม่తోแท้งกับความลำบาก มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไป
เพราะศรัทธาว่าพระองค์อัลเลาะห์จะให้ความช่วยเหลือแน่นอนหากตนพยายาม

หัวข้อ	ศาสนาพุทธ	ศาสนาคริสต์	ศาสนาอิสลาม
เป้าหมายสูงสุด	การบรรลุสู่นิพพาน	การได้เข้าร่วมในอาณาจักรพระเจ้า	การได้เข้าถึงพระเจ้า
คุณธรรม จริยธรรม	เบญจศีล (ศีล ๕) เบญจธรรม	บัญญัติ ๑๐ ประการ	หลักศรัทธา ๖ หลักปฏิบัติ ๕
การเสียสละ	สังคหวัตถุ ๔ การให้ทาน	ให้ทานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	การบริจาคซะกาต
ความรัก ความเมตตา	พรหมวิหาร ๔	หลักความเมตตา ต่อกันและสอนว่า จงรักเพื่อนมนุษย์ตั้งรัก ตนเอง	ห้ามฆ่าสัตว์และถือ ว่า ทุกคนเป็นพี่น้องกัน
ความอดทน ความอดทน	อิทธิบาท ๔ ความมีทมะ ขันติ	สอนให้มีความอดทนอด กลั้น	การถือศีลอด
การพัฒนา ตนเอง	อิทธิบาท ๔ สัปปุริสธรรม ๗	เมื่อปฏิบัติตาม หลักธรรมคำสอนย่อม ทำให้พัฒนาตนจนบรรลุ ธรรมได้	ชาวมุสลิมต้อง ขยันทำงานและ แสวงหาความรู้

ความสอดคล้องกันของหลักธรรม ๓ ศาสนา

กิจกรรมเสนอแนะ

- นักเรียนสำรวจชุมชนรอบข้างว่ายึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตหรือไม่
- นักเรียนวิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. วิกฤตเศรษฐกิจเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อใด

ก. พ.ศ. ๒๕๑๗

ข. พ.ศ. ๒๕๒๗

ค. พ.ศ. ๒๕๔๐

ง. พ.ศ. ๒๕๔๑

๒. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นในเรื่องใด

ก. พึ่งเทคโนโลยีต่างชาติที่ทันสมัย

ข. พึ่งสินค้าที่มาจากต่างชาติ

ค. พึ่งตนเองเป็นหลัก

ง. พึ่งวัตถุดิบจากนอกประเทศ

๓. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือหลักธรรมใด

ก. สังคหวัตถุ

ข. ความรัก

ค. การบริจาคชะกาต

ง. การให้

๔. อัจฉา หิ อัจฉโน นาโถ มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. น้ำขึ้นให้รีบตัก

ข. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ค. น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า

ง. น้ำน้อยยอมแพ้ไฟ

๕. พระพุทธเจ้าสอนให้ ยึดหลักสันโดษ หมายถึงข้อใด

ก. รักตัวเอง

ข. พอมี พอกิน พอใช้

ค. พอใจที่มี ยินดีที่ได้

ง. ความไม่ฟุ้งเฟ้อ

๖. หลักธรรมในศาสนาคริสต์ที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือเรื่องใด

ก. ความรัก

ข. การแบ่งปัน

ค. การบริจาค

ง. ความเมตตา

๗. วิธีปฏิบัติเพื่อให้เข้าสู่ขั้นอุดมคติของศาสนาคริสต์คือวิธีใด

ก. การได้เข้าเฝ้าพระเจ้า

ข. การนั่งสมาธิภาวนา

ค. การสวดมนต์

ง. การละหมาด

๘. การบรรลุภาวะสูงสุดตามคำสอนของคริสต์ศาสนาคือข้อใด

ก. การรอคำพิพากษาในวันสุดท้าย

ข. การเข้าสู่นิพพาน

ค. การเข้าเฝ้าพระเจ้า

ง. การได้อยู่ร่วมกับอาณาจักรพระเจ้า

๙. จุดประสงค์สูงสุดของชาวคริสต์ คือข้อใด

ก. การเข้าไปมีชีวิตร่วมใกล้ชิดพระเจ้า

ข. การสวดมนต์ภาวนา

ค. การเข้าถึงพระธรรม

ง. การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

๑๐. ข้อใดไม่ใช่ เครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติตามมรรคเป็นไปอย่าง

สะดวก

ก. การหาความรู้ต่าง ๆ จากพระคัมภีร์

ข. การขอความช่วยเหลือจากนักบุญ

ค. การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนมนุษย์

ง. การรอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

๑๑. เศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักศาสนาอิสลามมีมานานเป็นเวลากี่ปี

ก. ๑๔๒๘ ปีมาแล้ว

ข. ๒๑๔๘ ปีมาแล้ว

ค. ๒๔๑๘ ปีมาแล้ว

ง. ๒๕๕๑ ปีมาแล้ว

๑๒. การบริจาคชะกาต เป็นการบริจาคแก่ผู้ใด

ก. การเสียสละให้กับส่วนรวม

ข. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ค. การบริจาคทานแก่ผู้ยากไร้

ง. การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ทุกคน

๑๓. การละหมาด หมายถึงข้อใด

ก. การสวดมนต์ภาวนา

ข. การทำความเคารพต่อพระเจ้า

ค. การปฏิญาณตนต่อพระเจ้า

ง. การขอพรต่อพระเจ้า

๑๔. การถือศีลอดของชาวมุสลิมเป็นการสอนให้ชาวมุสลิมตระหนักในเรื่องใด

ก. การอดมื้อกินมื้อ

ข. ความอดทน

ค. การรู้จักพอ

ง. ให้นึกถึงคนที่อดอยาก ไม่มีกิน

๑๕. พระเจ้าสูงสุดของศาสนาอิสลาม คือใคร

ก. พระเยซู

ข. ท่านนบี มุฮัมมัด

ค. พระอัลเลาะห์

ง. โมเสส

บรรณานุกรม

พัฒนาที่ดิน,กรม.เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร ,กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
,๒๕๔๙

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักศาสนา

๑. สัมปรีชธรรม ๗

การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักธรรม "สัมปรีชธรรม ๗" ที่เป็นคุณสมบัติของสัตว์หรือคนดี นั้นประกอบด้วย

๑. ความเป็นผู้รู้จักเหตุ เช่นรู้ว่าการทำความดีเป็นต้นเหตุแห่งความสุข การทำความชั่วเป็นเหตุแห่งความทุกข์ เป็นต้น

๒. ความเป็นผู้รู้จักผล เช่นรู้ว่าความสุขเกิดจากการทำความดี ความทุกข์เป็นผลจากการทำความชั่ว หรือถ้าเราสอบไล่ได้เป็นผลจากการที่เราตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ถ้าเราสอบตกก็เป็นผลมาจากการที่เราเกียจคร้านนั่นเอง

๓. ความเป็นผู้รู้จักตน คือต้องรู้จักตัวอยู่เสมอว่าเราเป็นใคร ต้องประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร ต้องรู้จักหน้าที่ของตนเอง เช่นถ้าเราเป็นนักเรียนก็ต้องรู้จักตัวเสมอว่าตนเป็นนักเรียนต้องตั้งใจเรียน ดูแลทำให้ดีที่สุด ต้องขยันศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู อาจารย์ เพราะท่านมี

๔. ความเป็นผู้รู้จักประมาณ คือต้องรู้จักความพอดี ความพอเหมาะ เช่นการประกอบอาชีพจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โลภมากเกินไป ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากเกินไป และต้องรู้จักประมาณกำลังความสามารถของตนว่ามีมากน้อยเพียงใด อย่าทำอะไรเกินตัว เกินกำลังเกินความสามารถของตน เพราะอาจเป็นอันตรายกับตนเองได้

๕. ความเป็นผู้รู้จักกาล คือทำอะไรจะต้องรู้จักกาลเวลา รู้จังหวะในการที่จะทำหรือที่จะพูดสิ่งใดๆหรือเรื่องใดๆก็ตาม เช่นถ้าเวลาเรียนถ้านักเรียนคุยกัน

ก็จะโดนครูดุ ฟังครูสอนไม่รู้เรื่อง

๖. ความเป็นผู้รู้จักชุมชน คือต้องเป็นผู้รู้จักสังคม สมาคม หรือประชาชนว่าสังคมใดสมาคมใดควรจะเข้าไปร่วมด้วย สังคมใดสมาคมใดที่ควรหลีกเลี่ยงให้ห่างไกล และจะต้องรู้ว่าควรจะปฏิบัติตน และมีมารยาทในการวางตัวที่เหมาะสม

๗. ความเป็นผู้รู้จักบุคคล คือต้องรู้ว่าบุคคลนั้นดีหรือไม่ดี ควรจะคบดีหรือไม่

